V sodelovanju s Slovensko nacionalno komisijo za UNESCO 18. 11. 2013 ob 13. uri v Cankarjevem domu obeležujemo Unescov Svetovni dan filozofije pod naslovom:

Uporni človek
Možnosti eksistencialistične filozofije danes

Eksistencializem se je začel s filozofijo Sørena Kierkegaarda, čigar filozofija je nastala v uporu proti abstraktnemu pojmovanju subjekta in konceptu podrejanja posameznika pojmu občega, utelešenega v državi. Temu nasproti je v oblikah strogih premišljevanj, živahnih esejev in nepopustljivih polemik postavil svoje stališče o ključni vlogi posameznika. Zanj je najpomembnejše vprašanje svobode posameznika in ne glede na to, koliko je je sam Kierkegaard odgovoril na to vprašanje, je samo vprašanje obstalo v eksistencialističnih filozofijah. V dejanski zgodovini je zanikanje svobode in zanikanje človekovih pravic doseglo skrajno strašljive razsežnosti v času druge svetovne vojne. Zato je razumljivo, da so bila premišljevanja eksistencialistov, kakršni so bili Sartre, Merleau-Ponty, Camus, Jaspers, Abbagnano idr., najbolj slišna prav v času po drugi svetovni vojni. Pomembne sledi eksistencialističnega mišljenja posameznikove svobode so vidne v ustanovnih dokumentih Unesca. Eksistencialistična filozofija se je v luči novih filozofskih smeri (še zlasti strukturalizma) v zadnji tretjini 20. stoletja zdela in štela za preseženo, malodane vredna pozabe. Toda soočanje filozofije s stvarnostjo 21. stoletja obuja spomin na eksistencialistične teme in njihove kontekste. Vladavina neoliberalizma, ki je v prepletu interesov kapitala in politike s sodelovanjem ekonomije pervertirala izvirne pomene pojma svobode. Ali je torej po tem zgodovinskem obdobju mogoče pričakovati obdobje upora, obdobje nasprotovanja zasužnjenosti abstraktnim kategorijam »trga«, torej nemara obdobje »neoeksistencializma«?
Dela eksistencialistov se spet zdijo bolj razumljiva, bolj navdihujoča, pravzaprav sodobna. Ponazorimo to trditev z nekaj drobci iz eksistencialistične literature:

Nastajanje je vselej trpljenje, nujno pa ne more trpeti, ne more trpeti trpljenja resničnosti, ki je to, da se možno (pa ne samo možno, ki je sprejeto) izkaže za nič v trenutku, ko postane resnično; kajti z resničnostjo je možnost uničena. Vse, kar nastane, ravno z nastankom dokazuje, da ni nujno; kajti edino, kar ne more nastati, je nujno, zato ker nujno je.
Søren Kierkegaard,
Filozofske drobtinice ali drobec filozofije.

Nora radodarnost je velikodušnost upora, ki brez oklevanja daje moč svoje ljubezni in nemudoma zavrača krivico. Zasluga upora je v tem, da je nepreračunljiv, da razdeljuje vse, kar ima, življenju in živečim ljudem. V skladu s tem je razsipen s svojimi darili ljudem, ki prihajajo. Resnična velikodušnost do prihodnosti je v dajanju vsega sedanjosti. Upor tako dokazuje, da je sam trenutek življenja, in da ga ni mogoče zanikati, ne da bi se odpovedali življenju.
Albert Camus,
L'homme révolté [Uporni človek].

Svoboda obstaja samo s svobodo posameznika, toda – v okviru svobodne skupnosti. Od Kierkegaardovega upora Heglu do Sartrove Kritike dialektičnega uma je filozofija eksistence ukinjala samo sebe, ko je svobodo posameznika navezovala na nastajanje svobodne človeške skupnosti.
Miladin Životić,
Egzistencija, realnost i sloboda
[Eksistenca, realnost in svoboda]

Unescov Svetovni dan filozofije bomo obeležili s sodelovanjem ustanov in ljudi, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in raziskovanjem na področju filozofije. O postavljeni temi bodo v razpravi, razmišljali filozofi različnih smeri in generacij:

Dijaki gimnazije Rudolfa Maistra Kamnik.
Miha Javoršek, študent filozofije
Dr. Dejan Aubreht
Dr. Branko Klun
Dr. Edvard Kovač
Dr. Primož Repar
Dr. Andrina Tonkli

+ filo-video projekcija

Se je zgodilo:
Kierkegaard in eksistencialni preobrat: mednarodni filozofski simpozij v počastitev dvestote obletnice rojstva „očeta eksistencializma"

Organizatorji simpozija, ki se je odvijal med 12. in 19. junijem 2013 v Ljubljani in v Škocjanu, so si za cilj zadali pripraviti srednjeevropski filozofski forum, ki je potekal v Škocjanu, ter znanstveno konferenco, ki je potekala zadnje tri dni v Ljubljani. Simpozija se je s prispevki udeležilo okrog 50 raziskovalcev iz 15 držav. Srednjeevropski filozofski in teološki forum v Škocjanu je pripravil podlago za ustanovitev Srednjeevropskega raziskovalnega inštituta Søren Kierkegaard Ljubljana kot dela „srednjeevropske duhovne konfederacije" s sedežem na Univerzi Konstantina Filozofa v Nitri na Slovaškem ter samostojno delujočima podružnicama v Pragi in v Ljubljani. Pri tem ima prav Ljubljana specifično vlogo, kjer naj bi se omenjeni inštitut razvil v posebno obliko povezovanja akademskega in kulturnega okolja v širšem delu Evrope in sveta ter upora proti „nevidnemu totalitarizmu" potrošništva.
Prispevki, ki so bili predstavljeni na simpoziju, ki je potekal pod pokroviteljstvom UNESCA in predsednika Republike Slovenije ter v sodelovanju z osrednjo domačo kulturno hišo – Cankarjevim domom, se niso dotikali le Kierkegaardovega vpliva na sodobno filozofijo in teologijo, temveč tudi njegove navezave na literaturo, etiko in umetnost. Kierkegaard je bil prav tako predstavljen kot mislec z globoko družbeno miselnostjo in aktualnostjo za našo dobo. Pri njegovi organizaciji so s KUD Apokalipsa sodelovale ugledne srednjeevropske univerze, Univerza v Ljubljani s Filozofsko in Teološko fakulteto ter prek *Kierkegaard Circle* tudi Univerza v Torontu. Rezultat simpozija ne bodo le številni zborniki objavljenih prispevkov ter samostojne številke uglednih strokovnih in znanstvenih revij, temveč tudi nekatere manjše monografije v različnih jezikih. Prispevki s simpozija bodo izšli v različnih izborih v številnih jezikih, vsa besedila v slovenščini ter precejšnji del angleških pa bodo izšla v začetku naslednjega leta v posebnih strokovnih zbornikih kot publikacijah vsakokratnega Filozofskega simpozija Miklavža Ocepka, ki ga ob tej priložnosti izdaja založba Apokalipsa.
Prvi del simpozija v Škocjanu je potekal v interakciji slovanskih jezikov. Po uvodnem delu v Ljubljani se je simpozij zaključil s 3-dnevno konferenco v Cankarjevem domu, ki se je odvijala v angleščini in slovenščini. V osmih dneh smo slišali 52 predavanj, katerim so sledile diskusije in še 30 spremljevalnih dogodkov od literarnih nastopov, filmov, gledališča, razstav ipd. Simpozij je poleg že naštetih institucij podprlo tudi dansko in slovaško veleposlaništvo v Ljubljani ter Javna agencija za knjigo RS.
Simpozij je prinesel novi poudarek, misel nove *oikonomije odnosov: bližnjik in eksistencialni preobrat.* Rezultat je bil tudi vznik podružnice Srednjeevropskega raziskovalnega inštituta Sørena Kierkegaarda v Ljubljani, katerega slavnostna otvoritev je potekala na FF UKF v Nitri ob udeležbi dekana FF UKF v Nitri profesorja Bernarda Garaja in predstavitve knjižne publikacije *Nova oikonomija* odnosov avtorjev Jakuba Mareka, Primoža Reparja in Romana Králika v slovenski in češki (slovaški) verziji.
Simpozij pod pokroviteljstvom UNESCA je skratka pokazal širokopotezni humanistični svetovni potencial, ki odmeva ne le doma, temveč tudi po svetu.

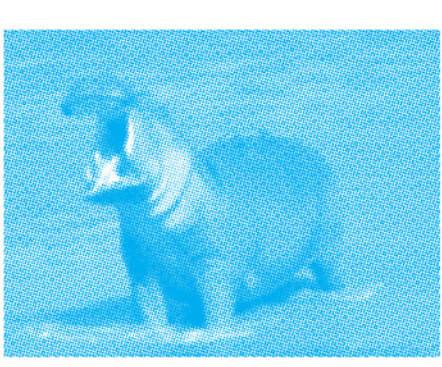

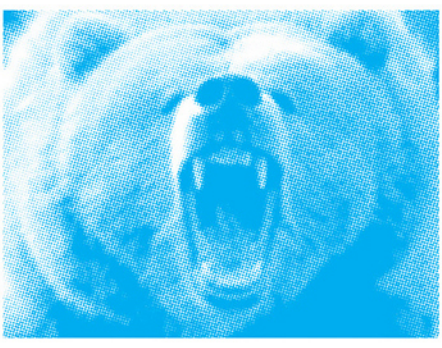

PROGRAM

osrednja prireditev

»Uporni Človek«
18. 11. 2013 ob 13:00
Cankarjev dom, dvorana Klub CD

–kratke refleksije gostujočih filozofov
–nastopi predstavnikov dijakov in študentov
–projekcija filozofskega videa: Miha Andrič, David Lotrič

Več na www.unesco.si
svetovni dan filozofije

ostale aktivnosti

18.–21. 11.
Filozofski maraton Oddelka za filozofijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, predavalnice Filozofske fakultete v Ljubljani
–predavanja domačih in tujih predavateljev

22. 11. od 10.00 do 15.00
Forum od dnevu filozofije,
Filozofska fakulteta v Ljubljani,
Modra soba, peto nadstropje
–organizira Študentsko filozofsko društvo

21. 11.
Celodnevni filozofski karneval (govorniški oder, Misel za pot, okrogla miza, predavanja, filokafe)
Oddelka filozofije Filozofske fakultete v Mariboru, Filozofska fakulteta, Prva gimnazija, KC Pekarna).

21. 11. 2013 ob 18.00
predavanje Rutar Tiborja v sklopu jesenskega cikla predavanj »Delo-kapital-komunizem«
KC Pekarna, –organizirajo Zofijini ljubimci

15.–24. 11.
Kulturna ambasada Palestine 2013
–fotografska razstava Apartheid. Otvoritvi razstave, 15. 11. ob 18.00, bo sledila okrogla miza z novinarjema Kristino Božič in Borisom Vasevom,
na Vetrinjskem dvoru
–organizirajo Zofijini ljubimci v sodelovanju z BDS

Kolofon:

Organizatorji:
Slovenska nacionalna komisija za UNESCO,
Cankarjev dom
Oblikovanje podobe dogodka:
Luka Mancini, Lukatarina
Tisk: R-tisk
Naklada zloženke: 400

Slovenska nacionalna komisija za UNESCO
Slovenian National Commission for UNESCO
Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

cankarjev dom
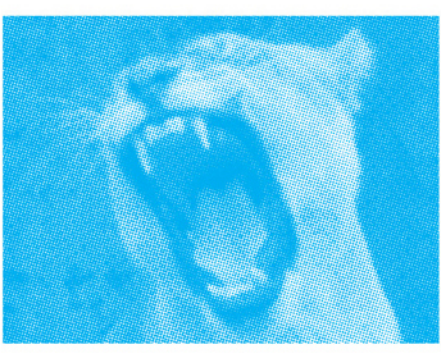
PEDAGOŠKI INŠTITUT